

Recueil des chartes de l'abbaye de Stavelot-Malmedy, 163

(C.) IN NOMINE SANCTAE ET INDIVIDUAE TRINITATIS. LOTARIUS DIE GRATIA ROMANORUM IMPERATOR AUGUSTUS Wibaldo Stabulensi abbati suisque successoribus in perpetuum. Cum omnium Dei ecclesiarum paci ac quieti et utilitatibus nostra [imperialis] sollicitudo ac potentia consulere debeat, tum maxime benignitatis et curae nostrae studium circa eas ecclesias invigilare oportere credimus, quae ad imperium nostrum pertinent et, ut ita dictum sit, nostro imperio coherent, quae etiam jugi et assiduo orationum suffragio nos et imperium nostrum adjuvant et in temporalibus imperii administrationibus nostros et labores et expensas fideliter supportant. Quocirca Stabulense monasterium a predecessoribus nostris regibus et imperatoribus nobiliter constructum et magnis possessionibus ampliatur multisque privilegiis magnifice honoratum et libertate singulari donatum, cum tanquam nostrum proprium artius diligamus et in omnibus juste opitulari velimus, precipue tamen personam domni ac venerabilis abbatis Wibaldi, qui eidem caenobio regulariter preest, precipuo amore ac familiaritate nostra dignam iudicamus, cujus fides et devotio circa stabilitatem et honorem imperii nostri in hac Italica expeditione manifeste satis enituit, qui post multos labores et pericula que pro nobis et nobiscum in administratione nostri imperii in Apulia fideliter pertulit, nobis redeuntibus in monasterio Cassinensi a fratribus ejusdem loci et universo populo violenta et ammirabili prorsus electione in abbatem raptus et ad honorem et firmitatem nostri imperii remanens, nostram celsitudinem petiit, ut Stabulense monasterium cujus curam ipse non deposuerat et res ad ipsum pertinentes nostro imperiali privilegio munire et confirmare dignemur. Cujus petitioni pia et rationabili facilem assensum prebentes, jam dictum Stabulense monasterium cum Malmundario et omnibus prorsus appendiciis secundum instituta et precepta regum Sigeberti, Dagoberti, Teoderici, Childerici et aliorum, nec non imperatorum Karoli, Ludowici et trium Ottonum, Cuonradi quoque et Heinricorum quinque, in nostram tutelam suscepimus, ita videlicet ut numquam liceat alicui regum vel imperatorum eandem abbatiam cum omni integritate et advocata omnium possessionum ejus, ullo alienationis modo scindere a regno vel alium ei dominum imponere vel alicui in beneficium aut in concambium dare, sed semper ad nostram nostrorumque successorum manum et servitium inconvulsa stabilitate permaneat, et libertate sibi callata pacifice potiatur, nullum theloneum, nullum pontaticum, nullum transitum vel exitum, nullum denique publicum terra aquave vectigal, aut pensionem monachi sive ipsorum homines in nullo regni nostri loco persolvant; terminos bannileugae secundum quod in antiquioribus privilegiis nominati et inscripti sunt, cum omni immunitate et comitatu suo sicut hactenus eadem ecclesia possedit, ita per succedentia tempora immobiliter obtineat. Sancimus etiam predecessorum nostrorum more ut Malmundarium cum omnibus suis pertinentiis a Stabulensi nunquam divellatur aut separetur monasterio, quod jam tercio temptatum est, sed iudicio principum legitime cassatum et imperatoriis privilegiis finaliter est decisum. Defuncto igitur per successionem abbate, monachi utriusque loci Stabulaus in capitulum concorditer veniant habeantque liberrimam facultatem secundum sancti Benedicti regulam eligendi sibi abbatem, [ea tamen] preponderante ratione, ut quia beatus Remaclus, utriusque ecclesiae constructor et primus abbas, Stabulaus quiescere et locum illum Malmundario sua sepultura et ordinatione abbatum preficere voluit. Stabulenses primam vocem in electione obtineant, et de Stabulensi conventu, si digna fuerit inventa persona, abbatem eligant. Quod si nulla ibidem idonea persona, quod fieri posse non credimus,

inventata fuerit, potius a Malmundariensi conventu quam ab extraneis abbas eligatur. Caeterum si inter sese nullam ad hoc officium personam aptam invenerint, liceat eis libere de alio quocumque regulari loco sine contradictione alicujus abbatem eligere et a nobis vel successore nostro regni more investitum, a Leodiensi episcopo, cui nullum servitii [genus] vel hospitium seu prandium debet, consecrationem et monachorum suorum ordinationem sine precio aut ulla exactione accipere. Advocatum a nostra manu accipiat, qui nobis exercitum et expeditionem et quae ad ipsam pertinent pro summa et debito sui beneficii faciat, abbate et suis omnibus super hoc quiescente et nullam pro hoc nobis aut ipsi advocato redemptionem aut supplementum prestante. Qui advocatus si secundum a se advocatum ordinare voluerit, ille secundus bannum a nostra manu accipere debet. Plures autem advocatos in ejusdem abbatis curtibus fieri nostro imperiali banno perpetua censura interdiximus. Qui advocatus in curtibus et villis nullum hospitium, nullum placitum, nullam prorsus exactionem debet habere, non freda, non redibitiones exigere, non precarias vel incisuras facere, non palefridos tollere, sed omnium rerum et culparum potestas et ordinatio, justitia et utilitas penes abbatem et monachos et eos quos ipsi ordinaverint libere tota consistat. Ubi vero abbas cum suis ad justiciam faciendam non suffecerit, si advocatus petitione abbatis, quia aliter nunquam debet, venerit, terciam portionem de his quae ex illa duntaxat justitia accrescent habebit. Castellum Longie cum toto montis corpore et utrisque vallibus et com itatu ad in dominicatum abbatis manum et potestatem et ordinationem cum omnibus beneficiis et casatis qui ad custodiam ipsius castelli pertinent, semper spectare et pertinere decernimus, nec in ipso castello aut in possessionibus ad ipsum pertinentibus aliquam habitationem vel potestatem advocatum habere permittimus. Quicquid eadem ecclesia munificentia regum aut imperatorum vel religiosorum christianorum largitione optinuit tam in fundis quam aecclesiis, capellis, decimationibus et omnibus eorum appendiciis et commoditatibus, sicut hactenus possedit, sive illa quae deinceps justis modis optinere potuerit, parva vel magna, ubicumque locorum fuerint, sub nostre tuitionis potestate immobiliter ei confirmamus, et maxime possessionem quam Aquisgrani eadem habet ecclesia, id est domum indominicatum, et capellam indominicatum et liberam, et domos XXX in una parte viae, XX V per ordinem et sine interruptione positas, scilicet a domo illa quae fuit Cameracensis episcopi usque ad fossatum in ea parte qua itur ad pontem Harduini, et in alia parte viae ante prefatam capellam sanctae Aldegundis V domos et VI bonuarios terre ibidem circumquaque jacentes, et VII bonuarios in villa quae dicitur Vals, et unum mansum in monte Hillini. Quae omnia cum suis usibus et servitiis et censu libere ad Stabulensem ecclesiam pertinere statuimus, nec liceat alicui nostrorum mariscalcorum vel principum in prescriptis domibus, nolente Stabulensi abbate, hospitium aut ullum servitium habere. Et quia inter nostros et aecclesie Stabulensis ministeriales de servitio quod Stabulensis annuatim debet ecclesia non conveniebat, dicentibus nostris per singulas fruges ecclesiam quaecumque debere servitium, fidelibus vero ecclesiae econtra dicentibus VII tantum anno plenum et regale servitium debere, nos predicti abbatis Wibaldi meritis ejusque petitioni, cui contraire non possumus, in perpetuum concedimus et confirmamus, ut tam ipse quam sui successores XX marcas aut XX marcarum servitium singulis annis, si Aquisgrani venerimus, nobis aut nostris successoribus persolvat. Quod si vel Stabulaus vel in villas ad ipsum monasterium pertinentes nos aut successores nostros venire con tigerit, aut XXX marcas aut XXX marcarum servitium exsolvet, nusquam vero nisi aut in domibus ipsius caenobii aut Aquisgrani prefatum servitium aut servitii redemptionem nobis vel successoribus nostris prestabit. Et quotienscumque nobis serviet de singulis clericis suis, qui matrices ecclesias tenent, V solidos et a singulis villicis suis V

solidos, et per singulos mansos ecclesiae XII denarios accipiet, nullis mansis pro alicujus beneficio vel pacto sive pignore seu servitio ab hac pensione immunibus. Et ut hoc ratum in convulsumque in omnia tempora maneat, hoc preceptum et propria manu signavimus et aurea bulla insigniri fecimus. Testes etiam qui adfuerunt subter annotari fecimus : Albero Treverensis archiepiscopus, Cuonradus Madeburgensis archiepiscopus, Meingoldus Merseburgensis episcopus, Albero Basiliensis episcopus, Albero Leodiensis episcopus, Andreas Trajectensis episcopus, Anselmus Halvebergensis episcopus, Heinricus Tullensis episcopus, Cuonradus abbas Vuldensis, Heinricus dux Baioariae et marchio Tvsciae, Cuonradus marchio de Witin, Meinfredus marchio, Fredericus marchio de Anchona et frater ejus Warnerus, comes Landulfus Bucca Vitelli, comes Poppo, comes Adulfus, et alii multi barones Romani imperii.

SIGNUM DOMNI LOTHARII TERCII ROMA (L.M.) NORUM IMPERATORIS INVICTISSMI.

EGO EKHARDUS VICE HEINRICI RATISPONENSIS EPISCOPI ET ARCHICANCELLARII RECOGNOVI. EGO ENGELBERTUS MONACHUS VICE BERTULFI NOTHARII SCRIPSI (L. S.).

Data anno dominicę incarnatione M. C. XXXVII, indictione I^a, X kalend. octobr., anno vero regni regis Lotharii XIII°, imperii V^o. Actum Aquini in Campania, in Christi nomine feliciter. Amen.